

Uus vene jõud Eestis

Vene noorte pikett
11. oktoobril
Toompeal

PROVOKATSIOON VÕI SIIRAS MURE:

Mittetulundusühing „Vene kool Eestis“ korraldas meeleavalduse, kuhu kogunes mõnikümme noort, kes väljendasid oma vastuolekut vene gümnaasiumide eesti õppekeelele üleminekule. Osavõtjatel olid suud teibiga kinni kleebi-

tud ja nad hoidsid käes Eesti Vabariigi põhiseadust, viidates selle sättele, mis ei luba diskrimineerimist rahvuslikul jm pinnal. Tallinna abilinnapea Mihhail Kõlvart ütleb (vt lk 3), et pikett ei olnud seotud Keskerakonnaga ja temal ei ole olnud kokkupuuteid selle MTÜ liikmetega.

Ühest küljest Kesknädal toetab MTÜ „Vene kool Eestis“ vaikivaid „sõnumitoojaid“. Kui vene koolid on olemas, siis – tõepoolest, miks ei või seal oma emakeeles õppida? Eesti keel peab olema riigikeelena omal kohal ja hinnatud igapäevases suhtluses. Eesti jalgpallikoondise täht

Konstantin Vassiljev ei pidanud füüsilist ega bioloogiat eesti keeles õppima, ometi on tema eesti keele oskus hea ja tema lojaalsuses ei pruugi keegi kahelda. Meie Kostja ju! Kutsume olema avatumad vene inimestega suhtlemisel, hinnakem andekaid vene noori! Siis tekib ka neil

tahe rohkem eesti keeles suhelda. Sundida keemiatunnis vene noort eestikeelseid valemid pähe õppima on repressiivne ja eemalõukav – oma lastele me ju seda ei sooviks? Ja kõike seda olukorras, kus õpetajad on ette valmistamata ja puuduvad vajalikud õpikud.

Teisalt aga kahtleb Kesknädal piketi korraldanud MTÜ siirastes soovides.

Võikalt kleebitud suud mõjuvad hirmutavalt ja põhi-seadusega nii alasti vehkimine võib tähendada ka provokatsiooni ja konfrontatsiooni õhutamist, mis võib viia mõne aasta taguste Läti tagajärgedeni.

Võib-olla on just meie parempoolsetele valitsuspartei-tele kasulik taas õhutada Eestis üks vastasseis *ala Pronksiöö?* Wikileaksi memos Res Publica endine peasekretär Ott Lumi ju mitteametlikult tunnistas 2006. aasta septembris USA saatkonnale, et vahejuhtum 22. septembril, „Tallinna vabastamise“ aastapäeval oleks olnud Res Publica kampaaniale väga hea ja et nad kasutanuks seda reklaamina hästi ära, mida nad pronksimäsu ajal ju tegidki. Miks mitte seekord varakult pihta hakata (esialgu vaikivalt) ja niimoodi Keskerakonna kui ainsa tõsiseltvõetava integratsiooniõhu tagant venelasi tasapisi ära noppida?

Tekst ja foto
INDREK VEISERIK

Loe lisaks lk 3

Kreeka ostis tanke

Hiljuti teatasid uudistekanalid, et Kreeka relvajõude ei paista säästukuur puuduvat – riik ostab USA-st 400 tanki. USA võimud on heaks kiitnud tehingu, millega müüakse Kreeka kaitsejõududele 400 tanki M1A1 Abrams, kirjutab Delfi, vahendades Defence-greece.com ja Ilta-Sanomate infot. Imelikul kombel pole meil ükski kommentaator ega poliitik seda oma teemaks tõstnud – olukorras, kus iga eestlane garanteerib oma isikliku rahakotiga Kreeka võlgu.

INDREK VEISERIK

Tehing sisaldab ka tankide lihtsat remontimist, mis maksab samuti kümneid miljoneid eurosid, või täielikku moderniseerimist, mille hind on veelgi kõrgem. Vähemalt remonti läheb tankidel vaja, sest M1A1 on USA maavägede esitanki vanem versioon, mille tootmine lõpetati 1992. aastal. Täpseid hindu ära ei tooda, aga hinnaklassi võib hinnata selle järgi, et uena maksid tankid kaheksa miljonit dollarit tükk.

Samas teatatakse, et Kreeka relvajõud palusid ka hinnapakumist 20-le AAV7A1 soomukile, mida ostetakse 75–100. Seda uudist lugedes peaks küsima: kas Kreeka võimude käitumist saaks liigitada vene majandusteadlase Alexander Sacki poolt defineeritud mõiste „põlastusväärne laen“ alla? Sack oli tsariaegsel Venemaal ministriks ja pärast revolutsiooni emigreerus Pariisi, kus töötas professorina. 1920. aastatel tõi mõiste „põlastusväärne laen“ ava-

DIIL TEHTUD: Kreeka ostab USA-st 400 tanki M1A1 Abrams ajal, mil Hellase pojad ja tütreid on võlgadesse uppumas.

likkusesse just Sack, kelle definitsiooni kohaselt sünnib selline laen siis, kui mõne riigi ainuvalitseja võtab laenu mitte riigi huve ja rahva vajadusi arvestades, vaid soovist

suurendada autokraatiat riigis ja hirmutades selle vastu võitlevat rahvast. „Põlastusväärne laen“ puudutab sel juhul kogu riigi rahvastikku. „Tegemist ei ole rahva jaoks

kohustusliku laenu, vaid see on valitseva režiimi laen,“ märkis Sack. Teadlane nimetas seda „valitseja poolt isiklikuks tarbeks võetud laenuks“. Kui see võim peaks langema, kaob võetud laen koos despootliku valitsejaga. Sack liigitas „põlastusväärsete laenude“ hulka ka olukorra, kus laen võeti valitsusse kuuluvate isikute või valitsusega seotud grupi poolt teenimaks ilmselgelt isiklike huve. Selleks et laenu saaks määratleda põlastusväärseks, peaks Sacki hinnangul laenuandja olema teadlik, et antav laen on rahva huvidega vastuolus. Sacki sõnul on laenuandja sellisel juhul sooritanud vaenuliku akti despoodi võimu all kannatava riigi rahva vastu. Sel juhul ei saa laenuandjad mõistetavalt ka oodata, et despootlikust režiimist vaba-

nenud rahvas võtab diktaatori võetud laenu enda kanda. Sacki teooriaga kooskõlas tühistas USA näiteks 2003. aastal Iraagi endise diktaatori Saddam Husseini poolt Venemaalt ja Prantsusmaalt võetud hiigellaenu. On olnud ka vastupidist. Näiteks apartheidirežiim „pärandas“ Lõuna-Aafrika Vabariigile 18,7 miljardit dollarit laenu, mida hiljem, režiimi langedes ikkagi ei kustutatud. Kuigi Kreekat ei valitse diktaator, tekib ometi küsimus, mil määral võiks Kreekasse suunatavat laenu raha, mis osaliselt läheb sealsete relvajõudude suurhangete finantseerimiseks, nimetada „põlastusväärseks laenuks“? On ju selge, et finantskriisis vaevleva Kreeka sõjaväevarustusest ei saa mingil juhul olla rahva huvidega kooskõlas.

Juhtkiri

Kui valitsus tahab, siis valitsus võtab

LAURI LAASI
Riigikogu liige

Septembris kiitis valitsus oma istungil heaks plaani liita haigekassa ja töötukassa reservid riigikassaga. Kiitis heaks ja otsustas ära – kui valitsusel on raha vaja, siis seda ta ka võtab. Need, kes teisiti arvavad, on kas absurdditeatri osalised või hoopiski ebakompetentsed inimesed. Sellise taktikaga on asunud Reformierakond oma plaani jõuliselt ellu viima. Kõneisikuks on määratud Taavi Rõivas, kes ei jäta kasutamata ühtki võimalust, et puistata ilusaid fakte sellest, kui palju paremini suudaks riigikassa seda raha kasutada ja investeerida. Nagu muuseas pudenevad jutu sekka ka hoiatavad noodid, mis seavad kahtluse alla töötukassa senise rahapaigutuse mõistlikkuse. Rõivast toetab Jürgen Ligi, kes talle omase kõikehaldamisega selgitab, kuidas plaani iga vastuargument on ümberlükatav ning igasugustel hirmudel pole vähimatki põhjendust.

Ma ei häbene tunnustada, et reformistide väljaotsitud ja lettilöödud rahanumbrid näevad nii intervjuudes kui ka trükimustas head välja. Samas ei saa lubada sel end pimestada. Kõige enam teeb ettevaatlikuks see, kui mõeldudunetult oma kava kiidetakse ning kuidas sellest luuakse kuvand kui Eestile ülimalt hädavajalikust ettevõtmisest.

Vaatamata valitsuse osavale retoorikale olid mõtte vastu Eesti Arstide Liit ning Töötukassa juhatuse esimees Meelis Paavel. Asja ei pidanud õigeks ei Ametiühingute Kesklit ega Tööandjate Kesklit. Loomulikult mõistame, et need, kellelt tahetakse raha ära võtta, asuvad protestima, kuid on ülioluline märgata, kuidas protesti põhjendatakse.

Jääb mulje, justkui oleks Stenbockis keegi „oravatest“ tulnud heale mõttele liiga iseseisvaid riigiasutusi – haigekassat ja töötukassat – pisut kohitseda.

Arstid rõhutasid oma pöördumises reservide olemasolu vajadust, et patsiendid ei jääks arstiabi ka siis, kui haigekassa tulud vähenevad või kulud näiteks katastroofi või epideemia tõttu ootamatult suurenevad. Meelis Paavel tõi esile, et töötukassa reservide näol on tegemist Eesti töötajate ja tööandjate kindlustusrahaga, mis on sihtotstarbeline ning mille kasutamine millekski muuks muutub täiesti põhimõtteliseks probleemiks. Nii tööandjaid kui ka töötajaid koondavad liidud ei nõustu samuti valitsuse kavaga – peamise ohuna nähakse tulevikus olukorda, kus töötukassa võib kaotada oma võimekuse täita talle seadusega pandud kohustusi. Terav vastuseis päädis Ametiühingute Kesklidu algatusega, kus hakati koguma allkirju „reservide konsolideerimise“ vastu. Seega ma ei näe, et mingil juhul võiks tegemist olla lihtsalt jonniga oma võimaluste kärpimise pärast, vaid tegemist on reaalsete ja kaalukate faktidega, millest ei saa niisama mööda vaadata. Pigem tekitab kahtlust valitsuse kiirustav ja üljõuline käitumine, et oma tahtmist saada. Mõista oleks võinud ehk pakkumist koostööplaaniks – näiteks see, et riigikassa spetsialistid nõustavad, kuidas reserve säästlikumalt ja tulusamalt investeerida.

Mõista oleks võinud ehk ka seda, kui valitsus pakkunuks välja reservide osalise kasutuselevõtu, olgu ravijärjekordade lühendamiseks või töökohtade loomise ergutamiseks.

Aru saada aga sellest, kuidas jõuti kavatsuseni lihtsalt reservid liita riigikassaga, pole just kõige lihtsam. Seda enam valmistab muret valitsuse retoorika, mille kohaselt on asi otsustatud ning edasikaebamisele ei kuulu. Jääb sisuliselt mulje, et tegemist on jõumeetodil raha „juurdeleidmisega“. Äkki polegi riigi rahaasjad nii korras, nagu rahandusminister Ligi pidevalt kinnitab?

Kogu kiireltarenenud lugu töötukassa ja haigekassa reservide „ärastamisest“ on kahjuks tüüpiline näide valitsuse jõupoliitikat ja valitsuse juhterakonna tahtmise läbisurumisest. Jääb mulje, justkui oleks mõnel hämaral õhtutunnil tulnud Stenbockis keegi „oravatest“ heale mõttele, kuidas liiga iseseisvaid riigiasutusi pisut kohitseda ning ühtlasi valitsuse kontrolli alla lihtsa vaevaga raha juurde teenida.

Mõeldud-tehtud! Ja neile tüütuile, kes selle plaani vastu on, tuleb selgeks teha, et nad rahandusest mitte midagi ei tea. Ning nende kätte, kes midagi ei tea, ei saa ju raha jätta.

NÄDALA NUPUD

Eesti ainus häda – nõrk opositsioon

13. oktoobril pidas Tallinna Ülikoolis ettekande ühiskonnateadlane Mati Heidmets (*pildil*), kes tutvustas laiemale auditooriumile hiljuti esitletud inimarengu aruande põhijäreldusi.

Seekordne aruanne koostati kõiki kolme Balti riiki ja nende viimast 20 arenguaastat silmas pidades. Eesti oli paljude näitajate poolest aruandes pigem positiivne, nii et mõneti võib seda aruannet nimetada hoopis eduraportiks. Positiivsuse poolelt võib nimetada näiteks poliitilise maastiku väljakujunemist, erastamise tulemuslikku läbiviimist ja mõningaid haridustemaatilisi numbreid – näiteks küllalt suurt tungi ülikoolidesse.

Heidmetsa sõnul oli meil üks halvemaid näitajaid see, et põhikoolis ja ka juba enne selle lõpetamist kaob Eestis koolist ära 15% noori, kusjuures kaovad põhiliselt poisid. Ülikoolidesse aga jõuavad põhiliselt tüdrukud. Selline suundumus puudutab kogu haridusvälist elu, sh nii majandust (hariduseta mehed ei leia tööturul kohta) kui ka perekonda – kõrgharitud tütarlapsed ei leia endale vastava tase-mega meest ja suunavad pilgu nii tööotsinguil kui ka perekonna

loomisel välismaale. Miks see nii on ja kuidas väljakujunenud tendentsi muuta, selle üle kutsus Heidmets kuulajaid kaasa mõtlema.

Teine silmatorkavalt eestilik nähtus aruande järgi on nõrk opositsioon. Ei Lätis ega Leedus see nii pole – sealne poliitiline elu pakub rohkem vaheldust. Kuigi erakonnad on Eestis stabiliseerunud ja seadusandlus neid toetab, oleme siiski teel stagnatsiooni ja mandumise suunas. Küsimuste voores tõusis auditooriumis akadeemik Mati Hint ja küsis just selle nähtuse kohta: kas aruanne käsitles ka põhjusi, miks see nii on – näiteks kui suur on meedia osa opositsiooni tasalülitamisel, nagu on omane diktatuuririikidele? Sest tema hinnangul hääletavad eestlased ju nagu sakslased 1930ndatel Saksamaal. Kesknädal võiks siia lisada ka näiteks kaitsepoliitise osa poliitikasse sekkumisel ja opositsiooniliste ideede tõkestamisel. Heidmets vastas Hindile, et teadlased on oma sõna aruande koostamisel õelnud vastavate uuringute põhjal ja nüüd on teiste institutsioonide käes kord püüda negatiivseid tendentsi muuta.

Rahvusvahelises mõistes peetakse eestlasi põgenikeks

Oktoobri alguses saatis Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon (IOM) laiali eesti-, vene- ja ingliskeelse ringkirja, milles kutsuti kõiki üles sõltumata vanusest osalema võistluses „Elust uuel kodumaal“. „Oodatud on tõsielulised lood, uurimustööd ja intervjuud eestimaalaste elust väljaspool Eestit või siis elust Eestis kui uuel kodumaal. Konkursi eesmärk on jäädvustada Eestist põgenenud inimeste tõestisündinud lood ning teistest kultuuridest pärit inimeste teekond Eestisse,“ teatati kirjas.

Esmapilgul üsna tähelepanematu ringkirja muutis aga huvitavaks üks keeleline nüans. Kui eestikeelses kirjas nimetati Eestist lahkunuid põgenikeks, siis inglise keeles „siitlahkunuteks“ ning vene keeles „emigrantideks ja põgenikeks“. Kesknädal tunnustab IOM-i adekvaatse keelekasutuse eest. Tegelikult ongi õige aeg hakata ka viimasel kahekümnele Eestist lahkunute enamikku nimetama õige nimega – *põgenikud*. IOM annab seega kaudselt mõista, et inimesed ei pea elu Eestis enam võimalikuks ja lahkuvad siit, s.t põgenevad oma kodumaalt vaesuse ja ülekohtu eest.

Toobal välistaks igasuguse alkoholireklaami

Riigikogu keskerakondlane Priit Toobal (*pildil*) leiab, et on tõsiselt vaja analüüsida, kas alkoholireklaami saaks keelata lisaks televisioonile ja ajalehtedele ka internetis.

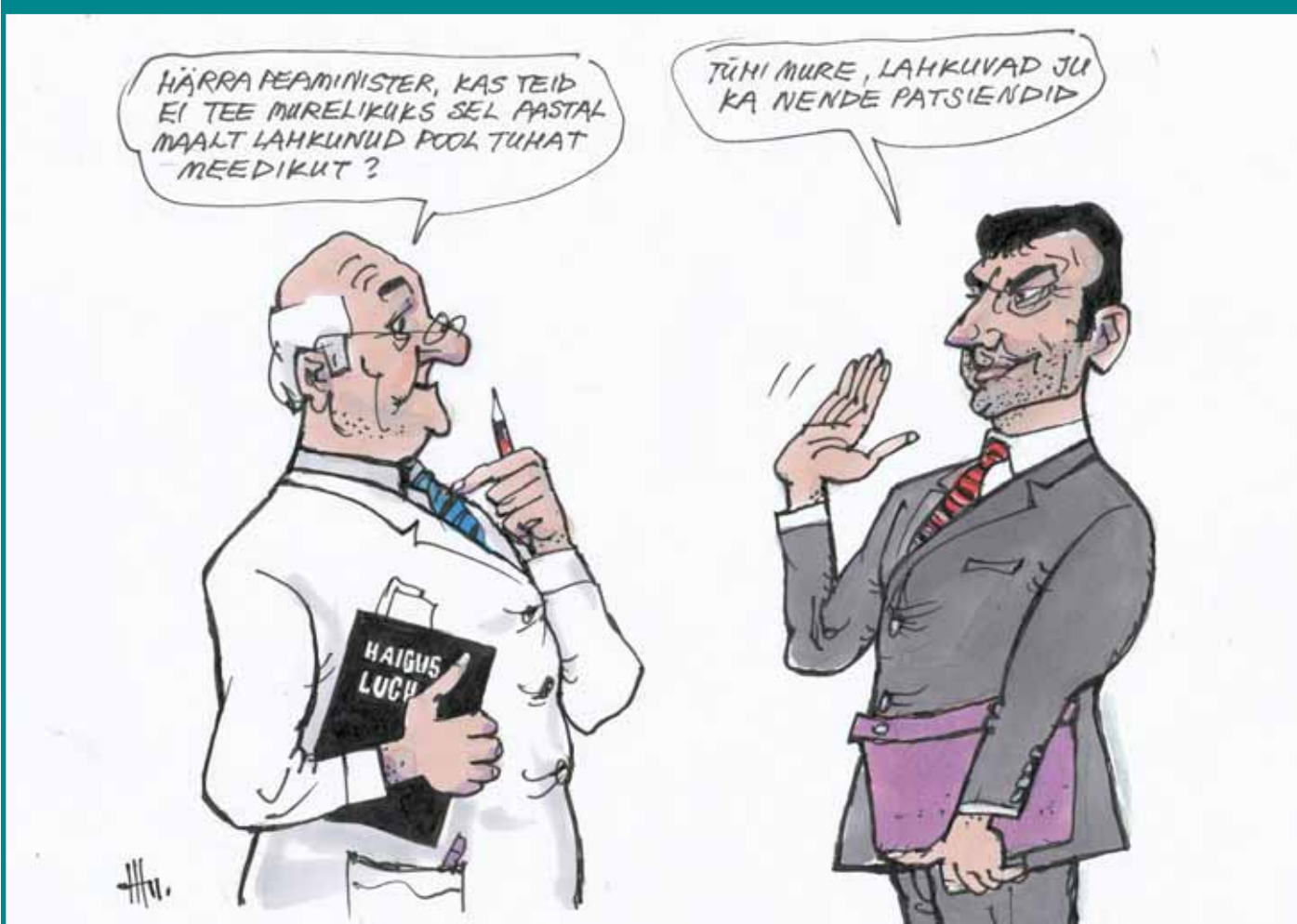
Toobali sõnul oli tal hea meel, et Riigikogu majanduskomisjon toetas tele- ja raadioprogrammides ning välimeedias alkoholireklaami keelavat eelnõu. Komisjoni arutelude käigus leiti, et tuleks tegelda ka internetis levitatava alkoholi-reklaamiga. „See on väga hea mõte, mis võiks aidata ennetada ja vähendada noorte alkoholi-tarbimist,“ arvas Toobal. „Uuringud on näidanud, et Eestis kasutavad pea kõik noored interneti, seega on nad ka potentsiaalsed alkoholi-reklaamide lugejad-vaatajad.“

Toobali sõnul on internetis millelegi piirangute seadmine äärmiselt keeruline, kuid ilmselt mitte teostamatu protsess. „Vajame IT-spetsialistide abi, kes tutvustaksid, kas ja millises mahus on võimalik alkoholireklaami internetis piirata. Olgu see siis läbi serveri asukoha, domeeni asukoha või muul teel.“

Eelmisel nädalal läbis Riigikogus esimese lugemise seaduseelnõu, mis näeb ette keelata alkoholireklaam tele- ja raadioprogrammides ning välimeedias. Kesknädal loodab, et Keskerakonna algatatud eelnõu ei jää kuhugi koalitsiooniriivulite tolmuma, nagu vahel mõne teise eelnõuga halvaks tavaks on saanud. Viina ja eriti lahjade nn lasteviinade reklaam peaks olema meie ühiskonnas täiesti tabu, kui tahame kasvavast põlvkonnast üldse asja saada.

HIIBUSE NÄDAL

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583
Uudistejuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571
6 274 573

Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee

Toimetuse käsikirju ei tagasta. Kesknädalal ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

Meeleavaldus Eesti Vabariigi kaitseks

Kesknädal kirjutas Eestis ühe esimese väljaandena oma 5. oktoobri numbris Wall Streeti meeleavaldustest New Yorgis. 17. septembril alanud antikapitalistlik liikumine „Occupy the Wall Street!“ laienes vahepealsetel nädalatel teistesegi USA linnadesse, aga ka Euroopasse, jõudes nüüd laupäeval ka Eestisse – Tallinna ja Tartusse.

URMI REINDE

Tallinnas osales koos rohkete meediaväljaannete esindajatega Vabaduse väljakul 220 inimest. Meeleavaldajad kandisid plakateid „Millal tuleb lõpp terrorismile oma rahva vastu?“, „Maha rahva küüditamine!“, „Pangandusõpetus koolidesse“, „Avage silmad!“ jt. Toompea valitsejatele kooriti kartuleid ja lubati need saata Stenbocki, sest „need on seal ju vaesed“.

Pettumus ja optimism

Pettusid need, kes Rahvarinde aegadest mäletavad eestlaste masse, kus samal platsil seisis oma kindlais nõudmisel nii palju rahvast, et nõõpnõelalgi polnud kohta, kuhu kukkuda. Kuid Kesknädal on pigem optimistlik – kui palju osales näiteks inimesi EFSF-i vastasel piketil 28. septembril Riigi-

kogu ees? Kümnekond inimest. Kui palju oli vene noori eelmisel nädalal meeleavaldusel Eesti põhiseaduse kaitseks (vt esikülj)? Mõnikümend. Kui Keskerakond kutsus 2009. aasta 1. mail majanduskriisitekitajate vastasele meeleavaldusele Toompeale, tuli kohale küll üle tuhande inimese, kui peaaegu kõik nad olid keskerakondlased. Niisama, iseeneslikult, ilma suurema korraldajate armeeta saada paarsada inimest kokku on nüüdisaegses Eestis täitsa hea tulemus.

Sõda (veel) ei ole

Teine teema on, et asi peab Maarjamaal ikka tõesti hull olema, kui maarahvas hulgi protestimiitingule välja tuleks. Nagu Jüriöö ülestõusule või Mahtra sõtta. Nii hull Eestis kindlasti ei ole – selle eest võib meie paremvalitsust kiita.

*** KARTULID MULLE, KOORED SULLE:** Selline on praeguse valitsuse ideoloogia Eestis.
*** SÕNAVÕTUD JA ÜLESKUTSED:** Esineb rahvuslaste juht Aivar Koitla.
*** VÕITLE! TEE MIDAGI!** Korjati allkirju elektrihinna tõusu vastu.

Oleme 1343. või 1858. aastast siiski edasi arenenud. Pealegi on praegu suur väljapääs see, et igäihel on nüüd vabadus riigist ära minna, kui talle siin ei meeldi. Seda praegused riigivalitsejad ju üksteise võidu inimestele soovivadki.

Nii kurb kui ka ei ole, ja nii nagu tõestavad sajad kommentaarid laupäevase pankade tekitatud kriisi vastase meeleavalduse kohta, on eestlased kodus üsna ignorantsed oma enese õiguste eest seisma. Aetakse üsna lootusetult segi mõistet „valitsusvastatus“ ja „riigivastatus“. Pole siis ime, et paljud mäletavad võrdlevad olukorda 1939.–1940. aasta vaikiva nõusolekuga oma riigi loovutamisel, millega said tookord hakkama nii valitsus kui ka president. Väga sarnased arengud, kas pole?

Laupäeval kokku tulnud seltskond vähemalt üritas liigutada kivi, olgugi et suuremat kui Eesti Vabariik. Koguneti ju halastamatult pauperiseeritava Eesti Vabariigi kaitseks.

Mihhail Kõlvart: Haridusministeerium tegi töö poolikult

Mittetulundusühing „Vene kool Eestis“ korraldas 11. oktoobril Toompea lossi esisel platsil meeleavalduse. Sinna kogunes 40–50 vene noort, kes on vene gümnaasiumide eesti õppekeelele ülemineku vastu. Seoses sellega esitas Kesknädal paar küsimust Tallinna abilinnapeale Mihhail Kõlvartile.

Kas Teil keskerakondlasena või Tallinna linnavalitsuse liikmena on olnud kokkupuuteid MTÜ-ga „Vene kool Eestis“?

Minul kui keskerakondlasel ja Tallinna abilinnapeal ei ole olnud kokkupuuteid selle mittetulundusühingu liikmetega. Erasisikuna tean, et see organisatsioon ühendab vene koolides õppivate laste vanemaid.

Milline on Teie seisukoht vene gümnaasiumide eesti õppekeelele ülemineku suhtes?

Eesti Vabariigi põhiseadus ning põhikooli- ja gümnaasiumiseadus annavad koolidele ja nende hoolekogudele õiguse õppekeelt valida. Eesti Vabariigis peavad olema tagatud kõigi elanike põhiseaduslikud õigused, olenemata nende rahvusest ja emakeelest. Veendumused ja arvamused, et vene koolides ei soovita rääkida ja õppida eesti keelt, on ajast ja arust, sageli üldsusele suunatud provokatiivse ala-tooniga valeinfo. Vene keelt kõnelevad õpilased ja nende vanemad on huvitatud

Foto: INDREK VEISERIK

EESTI KEEL ON OLULINE: Kõlvarti sõnul vene keelt kõnelevad õpilased ja nende vanemad on huvitatud eesti keele õppimisest ning soovivad seda teha kõrgel tasemel.

eesti keele õppimisest ning soovivad seda teha kõrgel tasemel, mis võimaldaks neile tulevikus täisväärtusliku elu ja arengu Eesti Vabariigis. Meedias on loodud müüt, et kui gümnaasiumiastmes on vene õppekeel, oleks nagu välistatud eesti keele õppimine, – ei midagi niisugust! Eesti keeles õpetatavate õppeainete maht on sel puhul kuni 40%, lisaks eesti keele kui õppeaine tunnid.

Olen veendunud, et me kõik hindame kvaliteetset gümnaasiumiharidust, mida omandavad Eestis elavad vene keelt kõnelevad noored, ja seda ka emakeeles õpituna. Samuti

soovime kõik, et nad õpiksid hästi ja õigesti rääkima eesti keelt, sest mida haritum on noor, seda haritum on ühiskond tulevikus. On hea, kui õpilastele jääb valikuvõimalus nende soovide ja isiklike erisustest lähtudes. Ühtedele sobib omandada võõrkeelt kaasneva nähtusena matemaatika- või füüsikatundides, kuid teised soovivad õppida eesti keelt spetsiaalsetes keeletundides.

Kas vene gümnaasiumide eesti õppekeelele ülemineku kiirustatakse liialt?

Eesti õppekeelele ülemineku ja vene keele valik õppekeeleks

ei ole omavahel juriidiliselt seotud – need on kaks eraldi teemat.

Üleminek eesti õppekeelele ei ole Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) poolt üldse ette valmistatud. Esiteks, puuduvad õpikud ja neid ka ei tehta, nagu on meedia vahendusel meid teavitanud HTM. Teiseks, puuduvad õpetajad, kes oleksid võimelised andma vene koolides tunde eesti keeles – vene keelt kõnelevatel õpetajatel puudub spetsiaalne ettevalmistus ja eestikeelsetest õpetajatest pole näha, et paljud neist sooviksid töötada vene koolis. Neilgi ei ole vastavat ettevalmistust.

Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt ei ole suudetud kümne aasta jooksul luua venekeelsele põhikooliastmele eesti keele kui eraldi õppeaine õppekava, mis looks vene koolide õpilastele eeldused eestikeelses gümnaasiumis hakkama saamiseks. Ministeeriumi tegemata või poolikult tehtud töö ei võimalda vene õppekeelega põhikooli lõpetanul asuda õppima gümnaasiumisse, sest tema eesti keele oskuse tase, ka siis, kui see on omandatud 100-protsendiliselt õppekavast lähtudes, ei taga talle eestikeelses gümnaasiumis vaja minevat keelelist ja sisulist arusaamist.

Küsis Indrek Veiserik

Õiguskantsler omandireformiga ei tegele

See ootamatu tõsiasi selgus Riigikogu saalis, kui 11. oktoobril õiguskantsler Indrek Teder pidas oma aruandekõne. Teemade ring oli lai. Üheks tähtsamaks pidas ta parlamendiga seotut ja pani selle liikmeile südamele, et nad ikka rahvast teeniksid, teravaid küsimusi tõstataksid, kummitempliks ei muutuks.

HEIMAR LENK
heimar.lenk@riigikogu.ee

Arvestades, et õiguskantsler on viimasel ajal küll hooldekodusid külastanud ja sealset inimvaenulikkude olukorda kritiseerinud, küll naisteparadiisi pidamise Pärnu rannas hukka mõistnud, arvasin, et rahva heaolu ja õiglus talle tõsiselt korda lähevad. Seepärast esitasin küsimuse eestlaste ebaõiglase omandireformi kohta, mille käigus kümmed tuhandet oma senisest kodust ilma jäid ning paljud koos perega otse lageda taeva alla tõsteti. Toon oma küsimuse ja sellele saadud vastuse lugeja ette otse Riigikogu stenogrammist.

Riigikogu aseimees Laine Randjärv: Järgmine küsimus. Heimar Lenk, palun.

„Aitäh! Õiguskantsler! Te olete süüvinud vanadekodude ja võrdõiguslikkuse probleemidesse jne, kuid on üks suur inimgrupp, kellele ei ole praegu tähelepanu pööratud või, õigemini, see küsimus on lahendamata. Need on sundüürnikud, kes omandireformi käigus kaotasid oma kodu. Neid on meie ühiskonnas umbes 100 000. Nad sõna otseses mõttes tõsteti oma kodust välja ja asemele pole neile antud mitte kui midagi. Ka teie olete saanud üürnike käest paar kirja, millele te olete vastanud. Mul on selline küsimus: kas teie arvates peaks Eesti riik, valitsus või Riigikogu selle ebavõrdsuse lahendamiseks veel tegelema või on teil kavas sellesse küsimusse põhjalikumalt süüvida?“

Õiguskantsler Indrek Teder:

„Täna küsimuse eest! Pean tunnustama, et viimasel ajal ma sundüürnikelt avaldusi saanud ei ole. Ma arvan ajalukku süüvides, et see probleem on põhimõtteliselt lahendatud. Ma vastan ka küsimuse teisele poolele: ma ei kavatse selle küsimusega täiendavalt tegeleda.“

Pikemalt õiguskantsler minu meelest nii tõsisel küsimusel kui omandireformi tekitatud ülekohtus tuhandetele perekondadele peatuda ei suvatsenud. Ju oli minu küsimus ebamugav ja sellele vastamine riigi kõrgemale õigusevalvurile äärmiselt raske. Sundüürnike ülekohtune olukord kestab riigis juba üle 18 aasta. Pole kellelegi neist riigi poolt uut elamispiinda antud ega vana kaotamist kompenseeritud. Õiguskantsleri meelest on olukord õiguspärane ja tal pole kavas selle küsimusega tegeleda.

Vabaduse vangid

Eesti Vabariigi õiguskantsler Indrek Teder suudab pidada peaaegu sama provotseerivaid, innustavaid ja väljendusrikkaid kõnesid nagu kunagi pidas Lennart Meri. Sõnake "peaaegu" seepärast, et surematute rahvuskangelastega ilmselt ei sobi elavaid võrrelda.

REET KUDU
kirjanik

Teder on toetanud mitut õiglast ja keerulist ettevõtmist. Näiteks seda, et kodakondsusetute elanike järglased ei paljundaks kohalike lindpriide hulka, vaid saaksid automaatselt kodakondsuse, kui nad on sündinud Eesti Vabariigis.

Ometi on meie elu minu jaoks endiselt täis nukraid küsimärke, millele vaid suur vabaduse austaja ise vastata suudaks. Tartu Ülikooli ja Konrad Adenaueri Fondi Eesti esinduse korraldatud õiguspoliitika sümposiumil (9.09.2011, TÜ ajaloomuuseumis) rõhutas Göttingeni Ülikooli rahvusvahelise õiguse professor Andreas L. Paulus eriti inimväärlikust kui demokraatia alust. Indrek Teder kinnitas vastu, et peab inimväärlikusest veel ülemaks vabadust, sest Nõukogude impeerium oli suur vangla. Oli vangla tõesti.

Aga üheski vanglas pole ainult vangid. On ka vangivalvurid.

Nõukogude impeeriumis olid nendeks parteikomiteede aparatšikud, rahvusest olenemata. Ainult neil oli piiramatut võim iga ameti ja ande üle. Vangivalvur kaotas inimliku palge, mis jäi alles paljudele teistele kommunistliku partei liikmetele, sest valvuri põhiülesanne impeeriumivanglas oli ideoloogiline tagakiusamine. Keskkomitee kultuuriosakonna juhatajaks võis rahumeeli saada insener, kui ta oli ideoloogiliselt ustav. Paljud need vanglariigi ustavad valvurid on endiselt kõrgeltmakstud ustavad valvurid. Seekord utele vangidele – vabaduse vangidele, kelleks kodakondsuseadusega muudeti meie vähemusrahvas: tohtu hulk töörahvast, kes kord nõukogude ideoloogiliste valvurite kaasabil Nõukogude Eesti vabrikutesse meelitati. Ehk, kui jätkata õiguskantslerile meeldinud vanglaterminiga, siis transporditi need inimesed lihtsalt ühest vangilaagrist teise, veidi parematesse laagritingimustesse, aga neil polnud endiselt õigust välispassile ilma kolme soovituseta ja

eriloata, polnud võimalust "raudse eesriide" taha reisida, polnud seega ei sõna- ega liikumisvabadust.

Meie vähemusrahvas lootis pärast murrangut tõelist ja eeldat vabadust, aga taasiseseisvunud Eesti Vabariigis polnud neil enam üldse mingit passi, välispassist rääkimata! Nad kriipsutati julmalt maha vabade inimolendite hulgast, sest nad oleval olnud "venestamise instrument", nagu kirjutatakse mulle üks väliseestlaste lemmik Euroopast.

Mille "instrumendiks" olid aga suure impeeriumi ideoloogilised valvurid? Kas mitte alatuse, müüdavuse, tagakiusamise, tsenseerimise ja ebainimlikkuse instrumendiks? Nad trügisid parteikomiteedesse, et olla vangla- eliit. Ja praegu on nad eliit edasi, täiesti karistamatult. Parteikomiteede sekretärid sekkusid igasse teadus- ja kunstiharru, millest nad midagi ei taibanud, aga mille üle neil oli ometi ainuõim, sest nemad olid ideoloogilised "eksperdid". Nemad olid inimesed, kes seisid ülalpool inimlikku moraali ja sealt kusagilt "ülalt" jätkavad tänini käskude jagamist.

Andrus Ansip oli punalae- vastiku Tallinna ehituspataljoniis sampoliit (ehk "isepoliit", vt 8.09.2011 "Eesti Ekspress"), aga see ei lükka liikvele ühtegi Euroopa komisjoni, Eesti omadest rääkimata. Mart Laar tunneb küll kaasa metsavendadele, aga mitte Jüri Kukele, kelle koonduslaagrisse saatmisega oli seotud Ansipi varajane ja lennukas parteikarjäär.

Miks püütakse meid pidevalt veenda, et avalikud ideoloogilised parteivalvurid olid õilsamad kui salajased KGB nuhid? Kui sovjetimpeerium ikka oli vangla, nagu väitis Indrek Teder? Või oli siiski juba kommunistlik paradisi, kus parteiparatšikutena tegutsesid vaid inglid? Miks selline pahupidine suhtumine endise impeeriumi valvuritesse ja vangidesse? Kui meil on õigusriik? Ja

Miks küll nõukogudeaegsed ideoloogilised valvurid lubasid mul Tartus õppida eesti keeles?

õiguskantsler armastab nii väga sõna "vabadus". Loodetavasti siis ka sõna "õigus"? Miks jäeti tuhanded vangid kodakondsuseta, aga endistele ideoloogilistele valvuritele anti mitte üksnes kodakondsus, vaid ka võim, mõnele tänaseks lausa võimutäius? Meil pole ometi enam vang-

lavabariiki? Või on siiski, kõigi nende jaoks, kes endiselt riigi poolt põlatud ja hüljatud? Kodakondsusetuid on ju meie pidulikul ja demokraatias ülistaval 20. juubeliaastal Eesti Vabariigis ikka veel sada tuhat.

Millega vabadus endisi "raudse eesriide" vange veel üllatab?

Kindlasti vene koolide kättemakulise reformimisega

tohtu hulk INIMVÄÄRIKUST ja VABADUST, mis haihtusid passijärjekordades ja alandustes... Ikka endise vanglariigi valvurite hoolsal järelevalvel.

"Raudse eesriide" vange üllatatakse ka sellega, et mõnedest eriti vabadusjanulistest vangidest on saanud eriti verejanulised valvurid ja kunagiste vihatud valvurite parimad kolleegid, nende toetajad

MAHA VAIKITUD: Reet Kudu arvates on meie mitmesaja tuhandeline venekeelne vähemus Eestis leviva võõraviha tõttu ametlikult pea maha vaikitud. Foto: INDREK VEISERIK

eestikeelseks. Jah, märksa lihtsam on vene kooli õpetajalt kutsetunnistuse keeleseaduse alusel ära võtta, kuigi see õpetaja oleks suurepärane pedagoog. Seda "koolireformi" hakati ju innukalt läbi viima enne, kui vene koolid ja õpilased selleks

valmis said. Sama häda oli kodakondsuseadusega. Otsus tehti kibekähku, aga läks veel mitu aastat, kuni korralikult käivitus passiavalduste vastuvõtmine, keeleksamid, koguseepaberimajandus, mis ei läinud maksma mitte üksnes tohtu hulga raha, vaid millesse maeti ka

ja sõbrad. Eriti, mis puutub vähemusrahvaste innukasse valvamisse, olgu tegu keeleseaduse, "tiblasõimu" või muu venehirmust põhjustatuga. Sotsiaaldemokraatliku Erakonna peasekretär Indrek Saar: "Ta (Lang) tuli igal nädalal õiguskomisjoni nagu korralik Metsiku Lääne šerif, lõi jalaga ukse lahti ja tulistas paar seaduseelnõu tuppa. Alati oli muidugi lõplik tõde temaga kaasas." (Postimees.ee 7.07)

Vangidel on niisiis raudne õigus valvurite kuulekas olla, ja seda õigust kasutab eestimaalane endise püüdlikkusega. Ja kui mõni äkki kuulekas ei ole, siis juhtub temaga nii nagu Tallinna Vene Teatri näitlejatega, kes kogusid 52 allkirja, soovides praeguse kunstilise juhi

Natalja Lapina vallandamist. Skandaal on jõudnud ka eesti meediasse, sest teatrit ei lahkunud seejärel publikule peaaegu tundmatu peterburglanna Lapina, vaid hoopis suur hulk eestlastelegi tuntud näitlejaid, kes olid olnud teatrielus sillaks eesti ja vene kogukonna vahel, nende seas ka teletäht Eduard Toman. Natalja Lapina olevat algul küll tahtnud omal soovil

Venemaale naasta, sest pole ju võimalik edukalt töötada trupiga, kes nii üksmeelselt soovib tema lahkumist. Aga kultuuriminister Lang olevat noorukese Lapinaga pikalt vestelnud, ja nüüd annab näitlejate poolt välja praagitud peterburglanna juba võiduka naeratusega intervjuusid, et ta ei mõtlegi kohalike "vabaduse vangide" ainsa teatri juhtimisest loobuda. Miks "vabaduse vangide" teater? Aga seepärast, et "ülalt" tulnud käskudega on vahetunud selles teatris viie aasta jooksul kuus direktorit ja kolm kunstilist juhti. Ühtegi eestikeelset teatrit pole niisugustele vanglareeglitele allutatud, et muudkui trambitakse üle teatri juhtkonna! Kas oleks olnud välismaalasest Lapinal ka alternatiiv? Mõni eestimaalane? Mulle meenub kohe Adolf Käis, kes on mitu korda avalduse esitanud ja soovinud Vene Teatris töötada. Käis on loonud edukalt töötava perefirma, mis tutvustab meile parimaid Venemaa teatrilavastusi. Tema firma õitseb, sel ajal, kui Vene Teater on tohtutes võlgades ja pankroti äärel.

Ilmselt on tõesti lihtsam võõrkeelne teater pankrotini viia, sest milleks Tallinnale üldse Vene Teatrit vaja on? Venekeelsed naabrid istugu parem Lasnamäel ja vaadaku Venemaa telekanaleid, et sealt kord vangidele sobilikku vanglamässuna alla tulla. Miks vanglamässuna?

Ühe vastuse annab ehk president Toomas Hendrik Ilves

Presidendi kuju ja olek sisendavad minusse samuti austust ning temagi oskab maha pidada suurepärasteid kõnesid nagu ka õiguskantsler Teder. Kõlab ju nii inimlikult ja sallivalt lause: "Mul pole palju ühist inimesega, kes puhtas eesti keeles on vastu sõnavabadusele või kirjutab antisemiitlikke kommentaare."

Euroopas ja Ameerikas ei tekitanud niisugune väide mingeid küsimusi, üksnes sügava austuskummarduse. Miks minani sügavale ei kumardu? Eks ikka seepärast, et sõnade "antisemiitlike kommentaare" asemel oleksin mina tahtnud näha sõnapaari "antivenelike kommentaare", sest Eesti Vabariigi probleem pole sugugi mitte antisemiitlikud, vaid hoopis antivenelikud kommentaarid. Muide, mitte kõik kohalikud juudid pole olnud jurilotmanid. Paljude kohta võiks öelda Oskar Lutsu kombel, et "juut kaupleb nii ilmsi kui unes; mitte ühtki silmapilku ta ei lase mööduda ilma ärita" ("Mälestused" III). Loodetavasti ei käsi meie õilis ja antisemiitlust põlgav president nüüd kõiki Lutsu teoseid oma raamatukogust kõrvaldada?

Endine Nõukogude lihtkodanik teab, et parteikomiteede ideoloogilistel valvuritel polnud oluline anne ega eriala, isegi mitte rahvus ega sünnikoht, vaid nende ainus karjäärivõimalus oli ideoloogiaga kauplemine. Nüüd kaubeldakse küll juba rahvuspoliitikaga, mis ongi muutnud meie vähemusrahvad vabaduse vangideks. Eestlaste kangelased on nimelt need venelased või ka venejuudid, kes on juba rohkem eestlased kui eestlased ise, nagu grusiin Stalin oli rohkem venelane, kui kõik venelased kokku, või austerlane Hitler rohkem sakslane, kui suutis olla mõni kohalik ja puhtavereline sakslane...

Eestlaste võõraviha uurimine

Eesti meedia kuulutas Norra rahvuspaatosest kantud massimõrva aegu: "Mis võiks olla Norra tragöödia õppetund eestlastele? See, et võõraviha probleemi ei tohi maha vaikida, vaid sellest tuleb avameelselt rääkida," ütleb professor Veronika Kalmus. Ja edasi teatatakse, et "kui 1998. aastal ei soovinud 11 protsenti inimesi naabriks juuti, siis 2008 oli selliseid juba kaks korda rohkem ehk 22 protsenti. Kui 1998. aastal ei soovinud 22 protsenti elanikest oma naabriks moslemit, siis viimati oli selliseid juba 33 protsenti. Miks on eestlastes nõnda palju võõraviha?"

Mina vastaksin, et põhjus on ikka samas mahavaikimises, mida professor Kalmus ise hukka mõistab, sest selleski artiklis vaikitakse maha meie venekeelne vähemusrahvas, kes on Eesti Vabariigi tõeline võõraviha probleem. Seda tohtut inimhulka justkui polegi professori jaoks olemas. Sama kurtis mulle poolsosinal ja õdusvärinaga hääles andekas vene poeet, kes valdab eesti keelt aktsendita: "Minu jaoks on kohutav just see, et eestlased elavad nii, nagu meid poleks olemaski!"

Siiri Oviir nõuab Balti põllumajandustootjate diskrimineerimise lõpetamist

Eelmisel nädalal oli Brüsselis Euroopa Komisjoni ja Euroopa Parlamendi ees Baltimaade põllumajandustootjate meelevaieldus. Protesteeriti Euroopa Ühtse Põllumajanduspoliitika reformimise vastu, mis seab teiste seas ebavõrdsele olukorda Eesti, Läti ja Leedu põllumehed.

Piketti külastanud Euroopa Parlamendi saadiku Siiri Oviiri sõnul on vastuvõetamatu, et Euroopa Ühtse Põllumajanduspoliitika reformi raames plaanitakse jätkata ebaühtlaste otsetoetuste maksimist aastani 2028. Baltimaade põllumehed saavad Euroopa Liidus kõige madalamaid toetusi.

„Euroopa Liidus, kus eksisteerib ühtne turg, ei tohi olla topeltstandardeid, mis moonutavad turgu ja annavad konkurentsieelise tugevama-tele. Lääne-Euroopa riikide argument, et nemad maksavad EL-i eelarvesse rohkem ning peavad ka rohkem saama, ei ole tõsiseltvõetav, kuna neil on piiranguteta ligipääs Baltimaade turgudele ning seal suurte otsetoetuste tõttu eelis-

kohalike põllumajandustootjate ees,” rõhutas Oviir.

Paralleelselt meelevaieldusega toimus ka Baltimaadest valitud Euroopa Parlamendi saadikute ühisarutelu, kus valmistati ette deklaratsioon, mis juhib tähelepanu Balti riikide põllumeeste ebavõrdsele kohtlemisele ning nõuab Euroopa Liidu solidaarsuspõhimõttest kinnipidamist ka tege-likus elus.

„Eesti on Euroopa Liidu liikmesriigina alati kinni pidanud vastastikutest lepingutest, seistes ühtse Euroopa eest. Sedasama eeldame nüüd ka meie oma partneritelt,” sõnas Oviir.

„Sotsiaalliberaalina ei pea ma üldse õigeks suurte dotatsioonide olemasolu põllu-

ENDA EEST VÄLJAS: Eesti piketeerijad Ann Riisenberg ja Mae Alviste koos Läti Vabariigi presidendi Andris Berzinšiga Brüsselis Euroopa Parlamendi ees.

Foto autor on Siiri Oviir

majanduses, mis moodustades ligi poole Euroopa Liidu eelarvest, moonutavad turgu. Ent nende olemasolul tuleb neid jagada võrdselt, kedagi disk-

rimineerimata.”

Henri Kaselo

Euroopa Parlamendi saadiku nõunik

Globaliseerimisvastane Naomi Klein lehvitab revolutsioonivaimu

Eesti Päevaleht avaldas 12. oktoobril Kanada aktivisti ja ajakirjaniku Naomi Kleini artikli „Me ei maksa teie kriisi eest“, mis algselt ilmus väljaandes *Occupied Wall Street Journal*. Laiema tuntuse pälvis Klein raamatuga „No Logo“, mida peetakse tänapäevaste suurkorporatsioonivastaste liikumiste piiblik ja mis on ka siinkirjutajale jätnud tugeva mulje.

INDREK VEISERIK

„Kui üldse on midagi, mida ma tean, siis see on, et üks protsent inimesi armastab kriisi,“ annab Klein teada Eesti Päevalehe vahendusel. „Nende jaoks on see, kui inimesed on paanikas ja meelegeitel ning kui keegi ei tea, mida teha, ideaalne aeg läbi suruda oma soovide nimekirja: erastada haridus ja sotsiaalkindlustus, kärpida avalikke teenuseid, vabastada korporatiivne võim viimastest piirangutest.“

Klein õhutab ameeriklaste vastuhakku

„Majanduskriisi ajal juhtub seda üle kogu maailma,“ leiab Kanada aktivist. Kleini sõnul on nüüd 99% ühiskonnast tulnud tänavatele Madrisoni Madridini, et öelda: „Ei! Me ei maksa teie kriisi eest!”

Ajakirjanik ennustab praegu USA-s protestiaktioone läbi viivale liikumisele *Occupy Wall Street* pikka iga, erinevalt mitmetest teistest protestiliikumistest. (*Occupy Wall Street* on rahvaliidumise, mille käivitab tänavu suvel ühiskonnaaktivistide rühmitus *Adbusters* eesti päritolu ajakirjaniku Kalle Lasni kaasosalusel.)

„See liikumine teeb veel üht asja õigesti: teie, kes te protestite Wall Streetil, olete andnud lubaduse olla vägivald- latud. Te olete keeldunud pakkumast meediale pilte purunenud akendest ja tänavavõitlustest, mida osa

meediat nii väga ihkab,“ kirjutab Klein.

Lisaks juhib ta tähelepanu, et majandusbuumi taga oleval liberaliseerimisel on olnud oma hind. See nimelt lõdven- das inimeste kaitset töökohal ja kahjustas keskkonnastan- dardeid. Korporatsioonid hakkasid saama võimsamaks kui valitsused, ja see oli kahju- lik demokraatiale. „Kui aus olla, siis heal ajal oli väga raske teha midagi ahnusepõhise süs-

sügavalt ebaõiglane ja väljub kontrolli alt. Piiramatu ahnus on maailmamajanduse karile ajanud. See rikub ka looduse. „Oleme asunud võitlusse planeedi kõige võimsamate majandus- ja poliitikajõude- dega. See on hirmutav. Ja sedamööda, kuidas liikumine astub võidult võidule, saab see veel hirmutavamaks,“ arwab Kanada aktivist.

Inimesed, ärgake transist!

Siinkirjutaja arvates väärib praegune aeg Naomi Kleini sulest ilmuvaid radikaalseid kirjutisi, mis ärataksid inimesi raha ja pinnapealse mee- lahutuse ümber keerlevast transist. Klein on aastaid

Suurkorporatsioonide ja pankade kukutamise nõue tähendaks võlgades oleva USA puhul kaugemas perspektiivis ju varade natsionaliseerimist ehk, teiste sõnadega, seda- sama, mille viis Kuubal edu- kalt läbi Fidel Castro. Loodetavasti Klein nii kaugele ulatuvaid eesmärke ei taotle. Erinevalt bolševikest eelistab Klein õnneks vägivaldava protestimeeleavaldusi.

Erinevus on ka selles, et kui tsaari positsioonid olid nõrgad juba enne bolševike revolutsiooniliste üleskutsete algust, siis pankade positsioonid jäävad käesoleva sajandi algul vankumatuks, kirjutagu Klein mida tahes. Temapoolne avaliku ja erasektori vastanda- mine ajal, mil suur osa USA ja Euroopa riikide võlgadest kuulub pankadele, on ju tegelikult mõttetu. Sellistes tingimustes eheda kodanikuühiskonna loomise soov on samuti üsna lootusetu.

Seega saab Kleini tegevuse eesmärgiks olla vaid võimaluse andmine rahvale vägivaldlatul teel pisut auru välja lasta.

Kleini võib pidada illusioonidega idealistiks, kes kindlasti väärib tunnustamist oma julgete mõtte- avalduste eest. Idealistid aga, nagu me teame, kau- nistavad alati karme aegu,

inspireerides ja innustades inimesi uskuma paremasse tulevikku. Ei saa ju hom- mikust õhtuni kuulata Ligi- suguste pessimistlike eksper- tide hingetuid majanduskalku- latsioone, mis ennustavad vaid kriisi jätkumist, vaesust ja tööpuudust, ning pidada seda normaalseks.

STAAR: Eesti keeles ilmus Naomi Kleini raamat „No logo“ (2003). Autor dokumenteerib ülemaailmse korporatiivse kul- tuuri tagamaid.

teemi vastu, vähemalt rikkastes riikides.

Kümme aastat hiljem näib, et rikkaid riike enam ei ole. On ainult hulk rikkaid inimesi. Inimesi, kes on saanud rikkaks, rõõvides rahva rikkust ja kur- nates loodusressursse kõikjal maailmas,“ arvas Klein.

Tema sõnul võib tänapäeval igäüks näha, et süsteem on

Briti ajaleht näeb Soomet esimesena eurotsoonist lahkumas

Ajal, mil eurotsooni kuuluvate riikide kuulud euro päästmise nimel üha kasvavad, võib nii mõnelgi riigil olla kiusatus minna taas üle oma rahvus- valuutale, kirjutab Briti ajaleht *The Telegraph* 12. oktoobril.

Kuid mis riik võiks olla esimene potentsiaalne eurotsoonist lahkujat? „Kreeka ei suuda jääda ellu väljaspool eurotsooni. Kõige tõenäolisem kandidaat Saksamaa aga teab, et eurotsoonist välja astumisest tulenev majanduslik häving saaks olema talle liiast,“ märgib *The Telegraph*.

Kuid suhteliselt väikesel ja piisavalt tugeva majandusega riigil võiks olla kõik võimalused eurost loobuda, et ise hakkama saada. *The Telegraph* arvab, et selliseks riigiks võiks olla Soome, kelle majandusnäitajad on viimastel aastatel olnud suurepärased. Briti lehe väitel muudaks eurotsoonist lahkumine Soome koguni rikkamaks.

Väärtuslik mark vähendaks importtoodangu hinda ja Soome välisvarade väärtus tõuseks. Lisaks ei peaks Soome eurotsooni mitte kuuludes enam ühinema euro päästmise kulukate pakettidega. *The Telegraph* annab teada, et Soomes ongi juba tekkinud mõjukas eurotsooni kuulumise vastane opositsioon.

Soome lahkumine eurotsoonist ei tooks Briti aja- lehe arvates kaasa sellist maavärinat, kui seda põh- justaks Saksamaa välja- astumine. „Ometi oleks Soome eurotsoonist lah- kumine poliitiliselt plahva- tusohtlik, luues pretse- dendi, mida ka teised riigid võiksid järgida. Miks mitte näiteks Slovakkia, kes on praeguse olukorra üle sel- gelt rahulolematu,“ märgib *The Telegraph*.

Ära unusta!

“Vaba mõtte klubi”

Tallinna TV-s teisipäeval 25. oktoobril kell 19.30

Tallinn 10130
Toom-Rüütli 3/5
www.kesknadal.ee

Õiguskantsler kantseldab alasti naisi?

Eesti elu meenutab järjest enam mingit absurditeatrit. Meil nagu polekski enam mingeid probleeme, mis vajaksid õiguskantsleri viivitamatut ja kogu mõjujõuga sekkumist. Selle asemel on õiguskantsler tõsiselt hakanud tegelema Pärnu ranna naisteplaažiga, sest tolle olemasolu olevat vastuolus soolise diskrimineerimise keeluga ja kallasrajal liikumise vabaduse põhimõtetega. Suurim probleem ja hirmsaim hädaoht Eesti riigile näib olevat alasti inimkeha! Seda ajal, mil meie suure eeskuju Saksamaa pealinnas Berliinis asub alastipäevitajate rand otse keset linna ja kohalikud giidid näitavad seda uhkusega, kui näidet saksa vabast ühiskonnast!

Õiguskantsleri autoriteeti selgelt mahakiskuvat absurdi kajastasi tõsimeeles mitmed Eesti meediaväljaanded. Loodetavasti Kesknädalal jätkub südikust järjekordne, kuid seekord ülim naeruväärne välja naerda?

Kui ühiskonnas üritatakse alata debatti presidendiuutustsiooni ülalpidamise vajalikkuse üle, siis nüüd võiks küsimuse alla seada ka õiguskantsleri institutsiooni vajalikkuse. Kas meie ühiskonnas tõesti pole enam muid juriidilisi probleeme ja inimeste õigused on kõikjal kõigiti kaitstud?

Õiguskantsleri poolt Pärnu naisterannaga tegelemine on ilmselgelt asendustegevus – täna on see Eesti muredes 1001. kohal. Ühel Ida-Euroopa pisikesel arenguriigil pole mõtet kopeerida Lääne ühiskonda, mis tegeleb pseudoprobleemidega, sest neil on inimeste materiaalne heaolu tagatud. Eesti õiguskantsler tegelgu tõsiste Eesti probleemidega: vaesusega, maksukoormuse kasvuga, riiklikult kultiveeritavate meeletute palgavahedega.

Tiiu J., Järvamaa

Rannast ja sigarettidest

Meie õiguskantsler soovivat Pärnu rannas naisteranna ära kaotada, sest see oleval sooline diskrimineerimine. Kas järgmise sammuna kaotatakse ära avalikes WC-des eraldi naiste ja meeste hädakäimiskohad? Sest seegi võib olla sooline diskrimineerimine, kui naised ja mehed käivad asjal eraldi ruumis.

Minu ettepanek oleks hoopis selline: randadesse tuleks teha ametlikke rannaribasid erinevatele huvigruppidele. Näiteks olgu eraldi rannaribad nudistidele, lesbidele ja gaydele ning miks mitte ka peredele ja üksikutele meestele.

Tahaks loota, et õiguskantsler Tederi rumalat plaani seaduslikuks ei muudeta. Riigis on palju tõsisemaid teemasid arutada. On juttu olnud mingitest uutemoodi sigarettidest – varsti tulevat seadus, mis keelab ära seniste sigarettide müügi (need ei pida- vat kiiresti kustuma?) ning Eestisse hakatakse sisse tooma uusi sigarette, mis n-õ vastavad nõuetele.

Ma ise pole küll suitsetaja, aga see ajab jälle muigama, et selline asi plaanis on. Minu arvates on asi lihtsalt selles, et üks tootja tahab tulla meie turule ning et tema äri oleks kasum tagatud, tehakse koostööd riigitegelastega, et kinnitada kanda siinsel turul. Mis viga on tulla oma kaubaga, kui võimuorganid seadusandluses "roheline" tee kindlustavad! Küllap käsi peseb kätt.

Hillar Kohv Viinahuult, Pärnumaa

Terane mõte

Oma pika ajaloo vältel on eesti rahvas üle elanud katkud, epideemiad, näljahädad, sõjad, okupatsioonid, küüditamised, "vabastamised", poliitilised arreteerimised jms. GULAGi endine kommunismivang loodab, et elame üle ka praeguse nn iseseisvuse.

Mart Niklus

<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/arvamus/eestis-kaib-kulm-soda-eestluse-valjasuretamiseks.d?id=59048626&com=1&no=100&r=3194#c868342>

E-hääletus tähtsam kui Põhiseadus!

Avalik kiri EV „eliidile“

Eesti Vabariigi Põhiseadus sätestab, et Riigikogu valitakse salajasel hääletusel. Seepärast tohib hääletuskabiinis viibida ainult hääletaja.

Kuipalju inimesi on e-hääletaja ümber? Võib-olla annab ta oma hääle relvaga ähvardaja nõudmisel? Seda ei tea keegi!!! Küll aga jahutakse sellest, kui turvaline selline süsteem olevat.

Niikaua kui Põhiseadus sätestab valimiste salajasuse nõude, on e-hääletus Põhiseadusega vastuolus. Miks seda ei tunnista Riigikogu, Vabariigi President ja Vabariigi Valimiskomisjon? See jääb mulle arusamatuks. Seda enam, et olen selles küsimuses juba sõna võtnud enne viimaseid Riigikogu valimisi.

NB! Ma ei saa aru Eesti „eliidist“, kes õhutab säärast laiskust ja lodevust suhtumises riiklikult ja ühiskondlikult nii tähtsasse ülesandesse, kui seda on oma esindajate valimine.

Üks kord nelja aasta jooksul ei viitsi terve inimene kõnida mõnisada meetrit valimisjaoskonnani, et osaleda salajasel hääletamisel. Propageeritakse e-hääle andmist nii muuseas, kas siis tööajal või näiteks direktori kabinetis või parteikontoris. Peaasi, et seda tehtaks oma ID-kaardiga!

Emeriitdtsent Ari Välja
Tartu

Kriminaalistuv riik

Eesti üheks eritunnuseks on kujunenud süvenev kuritegevus. Algas see juba taasiseseisvumisel, kui erastamise sildi all ärastati ja varastati Eestit paljaks. Kaasajal ületab seadusetus igasugused piirid. Ööpäeva jooksul toimuvad sajad seaduserikkumised (vargused, röövid, narkokuriteod, varimajandus, maksu- pettused jne), ca kaks inimest nädalas langeb tapatöö ohvriks.

Stenbocki majas ei tajuta vist üldse, mis riigis tegelikult toimub. Peaministril on peamine Keskerakonda ja selle esimeest diskrediteerida vahendeid valimata. Politsei ei suuda kuritegevust ohjeldada. Seepärast talupidajad on sunnitud moodustama juba rahalisi fonde, et saada teavet kurikaaltest, kes on läinud nii ülbeks, et öö varjus viivad loomadki laudast ära.

Eesti n-õ õukonna meedia jaoks on kuritegevus tabu – seda ei kajastata või käsitletakse võimalikult vähe. Erand on Õhtuleht, kust lugeja saab siiski veel teavet riigis toimuvast. See, et üks ajaleht julgeb valitsuse tegevust kritiseerida, on võimuritele nagu punane rätik härjale.

Elmar Hollmann
Kärdla, Hiiu maakond

Minu tänu!

Täna Keskerakonna bürood, Senioride Kogu, ajalehe "Kesknädal" toimetust ja kõiki sõpru ja armsaid kaasteelisi, kes pidasid õnnitlustega ja heade soovidega mind mees mu tähtpäeval.

Tiina Mürk

USA mõjuagent Eesti Panga presidendiks?

Eesti liitumine eurosooniga on Eesti Panga presidendi ametikohta teinud mõjuvõimsaks. Eesti Panga president istub Euroopa Keskpanga (EKP) nõukogus ja langetab seal otsuseid Eesti eest ainu- isikuliselt.

Tema otsused aga mõjutavad kogu eurosooni. Euro on maailmas teine reservvaluuta USA dollari kõrval. Ilmselt siit tuleb otsidagi põhjust, miks on käinud nii äge võitlus Eesti Panga presidendi ametikohta ümber.

Tuleb mõista, et ei USA-l, kus käibel dollar, Venemaal, kus käibel rubla, ega Skandinaavia riikidel, kel igal käibel oma rahvuslik kroon, pole Euroopa Keskpanga nõukogusse asja. Aga väga tahaks olla seal! Olla tähtsate otsuste juures, et mõjutada neid oma riigi huvides!

USA-l oleks väga vaja oma inimest Euroopa Keskpanga

nõukokku. Ainuke võimalus: mõni väikene riik saadab sinna Ameerikaga seotud isiku. Usun, et sama loogikat ajab taga ka Venemaa. Skandinaavia suurpankade huvist, kes tegutsevad Eestis, pole mõtet rääkida. Loomulikult tahavad nad EKP nõukogusse oma poissi.

Selles valguses on mõistetav endise Eesti Panga presidendi Vahur Krafti (praegu veab Eestis Nordea pank) jõuline sekkumine Eesti Panga uue presidendi valimistesse. Pole kahtlust, et just Krafti tegutsemine elimineeris rahandus- minister Jürgen Ligi kandidatuuri, kes on tuntud oma erakordse jäärapäisuse poolest ning polnud seepärast Kraftile sobiv. Kraft panustab oma endistele töötajatele Eesti Pangas, antud juhul langes valik Andres Suti kasuks. Valimise korral saanuks Suti ülesandeks Skandinaavia riikide ja suurpankade huvide

esindamine Euroopa Kesk- panga nõukogus. Kuid eriti küsitav on ameerik- lase Ardo Hillar Hanssoni kandidatuur Eesti Panga presi- dendiks. Mõistan, kui Eesti kaitseväge juhatajaks sokuta- tak Ameerika kolonel. Eesti tahtis NATO-sse ja Eesti on NATO-s. Et selles organisat- sioonis mängib USA esiviulit, USA esindaja meie põhi- seadusliku institutsiooni ees- otsas meid tugevasti ka ei kahjusta. Ütleme nii: meie rahvuslik huvi suurel määral langes kokku USA huviga. Ilmselt on veel kõrgeid ametikohti, kuhu Ameerika mõjuagentide paigutamine Eesti riiki ei kahjusta. Euroo- pa Keskpanga nõukogu liikme koht selline just ei ole. USA võitleb oma dollari kui ma- ilma reservvaluuta eest kümne küünega ning püüab igati kahjustada eurot. See aga pole Eesti rahvuslikes huvides.

Max Kaur

Väike Ees

Oli aasta 1989. Ise- seisvumiseni jäi pea kaks ja pool aastat. Ühiskond oli lõhestunud ikestatud rahvaks ja ise- seisva Eesti riigi vas- tateks. Tol ajal oli see lõhe veel suures osas rahvuslikul pinnal, kuid mitte absoluutselt. Mee- nutagem vaid ühel pool kuristikku olnud Lembit Annust ja Arnold Saia või teisel poolel asunud Gennadi Golubkovi ja Valeri Koisi.

ARVO HAUG
Keskerakonna Kultuurikogu aseesimees, meedik

Eestimeelsed NLiidu rahva- saadikud, mehed ja naised, varustatuna hullumeelsete ideedega, mille elluviimist nõudsid kõik iseseisvus- meelsed rahvaorganisat- sioonid, suundusid n-õ otse karu- koopasse.

Nõukogudemeelsetel saadiku- tel (V. Jarovoi, J. Kogan jt) olid samuti osa elanikkonna voli- tused, kuid lisaks kaksküüm- ja sõjaväe toetus. Moskvas tuli kiiresti leida Eesti ideede teotajaskond, ja selleks sai vene demokraatide tärkav kogum.

MRP pakti tühistamine väärrib enam tähelepanu MRP-AEG grupp oli juba rah- vakoosolekul avalikustanud

Delfi

Elmisel nädalal puhkes taas vana vaidlus Eesti Vabariigi järjepidevusest ja selle tunnustamisest või mittetunnustamisest, kui Delfi avaldas arvamus „Keskerakond ei tunnista taasiseseisvumis- eelset Eesti Vabariiki“. Muidugi on hea, et Delfi kahtlust näitab selle väite lõpus olev küsimärk, kuid Kesknädal toetab nende mit- mete kommentaatorite seisukohti, kes leidsid, et 1944–1991 võisid eestlased oma riiki küll taga nutta ja südames kanda, kuid maailm olematut riiki tunnustada ei saanud. Ajalugu tunnustab ju ikka võitja- riike, mitte aga kaotajaid. Tunnustati Nõukogude Liitu, mille üks liiduvabariik Eesti oli.

Terane on ka tähelepanek, et Leedu oma riiki järjepide- vusele üles ehitada ei saanud (siis ta oleks pidanud loobuma pealinnast Vilniusest), ja pole tal häda midagi. Maailm näeb ja tunnustab praegu kolme Balti riiki ühise piirkonnana, olene-

Üks lill on suikun' d unele, kes õitses heledalt, läks ära kaasa kõrvale, küll liiga nobedalt!

HERME ENDOJA

Keskerakonna Senioride Kogu juhatus mälestab meie hulgast lahkunud eredat kaaslast, sõnakat ja tegutsemishimulist juhatusel liiget.

Ma rändamast nüüd tulen, mul käidud maine tee ...

HERME ENDOJA
28.09.1936 – 14.10.2011

Südamlik kaastunne tütar Evele ja vend Mardile

Keskerakonna Pärnu linna piirkond

Meenutuseks: Herme Endoja oli KE liige alates 7. jaanuarist 1995, aktiivne tegelane senioride kogus ja erakonna naiskogus KENA. Pärnu piirkonnas ta lõi pikka aega kaasa juhatuses.

Kallis HERME ENDOJA,

Loodame, et seal, kus Sa nüüd viibid, tegutsed sama tulise südamega nagu Sa elasid meie ühises maises maailmas...

Sind mälestavad erakonna- kaaslast. Avaldame kaas- tunnet lähedastele.

Jaan Kroon

22.06.1930 –
09.10.2011

Mälestame era- konnakaaslast. Sõgav kaastunne perekonnale.

Keskerakonna Tartu linna piirkond

ti oli 20 aastat tagasi ideedelt suur

MRP salalepingu – okupeerimise, annekteerimise ja järjekestvuse katkestamise alusdokumendi, Eesti vägistamise lubakirja. MRP-AEG grupp oli selle avalikustamise eest reaalseid repressioone talunud. Nende järelejätmatuse väärib au.

Selleks ajaks oli avalikustatud ka IME ettepanek (26.09.1987). NLiidu lagunemise põhikatalüsaatoriks saigi Eesti saadikute esitatud nõue majanduslikuks iseseisvumiseks. Kuna idee esitati Kremli kõnetoolist, eeldasid saadikud, et see ongi lubatud avalikustamine, uuendamine ja ümberkorraldamine. Skeptikud imestasid, et meid polnud vangistatud, ja optimistid arvasid, et küll homme ikka kinni pannakse. Aga õhuaken oli irvakil ja IME-lind haihtus NLiidu püüdmatusesse avarustesse.

Ühel päeval leidis Kasahstani parteijuht Nursultan Nazarbajev, et Eesti ideed nagu majanduspiiride kaitse, oma raha ja oma seaduste ülimalikkus sobivad ka neile. Teisedki liiduvabariigid asusid kinnitama, et majanduslik iseseisvus ja poliitika on kaks täiesti eri asja.

Vabariikide isemajandamis-ideest ei tahtnud enam keegi loobuda. See kärstas kiiresti ja nähtavalt löhki riigi poliitiliselt kitsaks jäänud pintsaku ning kasvas üle NLiidu halvaloomulisust lagundavaks jõuks. Väike Eesti oli sel ajahetkel ideedelt suur.

MRP-AEG poolt avalikustatud, rahva nõudel ja Eesti saadikute poolt pealepressitud ja läbisurutud Molotovi–Ribbentropi salalepingu teistkordne hääletamine lõppes lepingu tühistamisega selle allakirjutamise hetkest alates.

Kadusid valetumbid vabadest valimistest ja eesti rahva vabast taastest NLiitu astumisel. Taastus õiguslik järjekestvus. Tühistamine kinnitati okupeeriva riigi kõrgeima võimukandja enda poolt parlamentaarselt! See oli teise suure idee õnnestunud lahendamine. Uskusime, et MRP avalikustajadki olid tühistamisega väga rahul, kuid nad ei lasknud seda välja paista. MRP avalikustamist tähistatakse senini.

tatuks, jäi saavutada meie riikliku iseolemise tunnustamine. Riikide perre viib vaid tunnustus. Keegi polnud paremas lähteasendis kui eestlased Kremlis? Aga nüüd oli juba kaks Moskvat – NLiidu pealinn ja selle Venemaa pealinn, kes küll polnud veel rahvusvahelise õiguse tunnustama Eesti Vabariigi iseseisvust 6. septembril 1991. Seda loetakse meie ikkest vabanemise protokolliliseks lõppündmuseks.

NLiit? Tundub ebaõiglane, et vajalik on anastaja tunnustus, kuid see on ühtlasi ka avalik ülestunnistus!

Just okupandi enda pitser Eesti riikliku iseseisvuse tunnustamisel annab meile tagasivõtmatu trumbi rahvusvahelise õiguse. NLiidu Riiginõukogu oli sunnitud tunnustama Eesti Vabariigi iseseisvust 6. septembril 1991. Seda loetakse meie ikkest vabanemise protokolliliseks lõppündmuseks.

EESTLASED KREMLIS: Marju Lauristin, Arvo Haug, Mihhail Gorbatšov, Vaino Väljas, Toivo Ninnas, Ülo Vooglaid jt. Mihhail Gorbatšov sõitles kohtumise lõpul Edgar Savisaarega: "Ärge jamage seal Eestis!"
Foto Külle Arjakase ja Vilja Laanaru albumist „Rahvarinne“ (1998)

MRP pakti tühistamine, mis taastas riigi järjekestvuse, aga pole Eestis senini kõneväärt. Need tööd tehti, vahel hirmugi peletades, ilma putši toeta.

6. septembril 1991 leidis lõpu ühe rahva tragöödia

Kui Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kuulutas iseseisvuse taas-

Vabariigi iseseisvust! Paljud ei uskunud oma silmi, kui lugesid, et 24. augustil 2011 oli just Mart Laar Kopenhaagenis teatanud, et Boriss Jeltsin vajab meilt ausammast!

Kas on võimalik, et Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikute poolt välja kuulutatud riiklikku iseseisvust tunnustab ka rahvusvahelise õiguse subjekt

Ärgem unustagem, et 6. septembril 1991 leidis lõpu ühe rahva tragöödia, mis algas 6. augustil 1940.

Artikkel on jätk 12. oktoobril Kesknädalas ilmunud uue autori ENN TÕRUVERE arvamusoole „Kuidas me vabanesimo?“.

peab Nõukogude Eestit Eesti Vabariigiks

mata iseseisvumisprotsessi iseärasustest. On avalik saladus, et nn järjepidevust polnud vaja riigi taaskestamiseks (seda tõestabki Leedu variant), vaid maa- ja kinnisvaraomandi võlgadeta ja tasuta laialijagamiseks. Soovitame ajaloo huvilistel jälgida Tallinna Televisioonis Andres Raidi autorisaadet „Mõtlemele taas“. See käsitleb okupatsioonide, okupantide, vabadusvõitluse ja kollaboratsioonismi teemasid ning on eetris kord kuus teispäeviti. 11. oktoobri saates esinesid TÜ professor Lauri Mälksoo, ajaloolane Ott Sandrak ja jurist, Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liige Ain Tähiste.

Avaldame illustatsiooniks ühe tõsiseltvõetavama kommentaari sealtsamast Delfi teemapüstitusest.
Kn

Neutraalne ajalugu, ilma emotsioonideta: 13.10.2011 14:54

Konstantin Päts loovutas 21. juulil igati rahumeelselt oma

ameti Johannes Varessele, kutsudes rahvast üles nõukogude valitsust igakülgsele toetama. Oma viimases ametlikult avaldatud pöördumises Eesti rahva poole ütles Päts:

„Ühtlasi pöördun mina kõigi Eesti Vabariigi kodanikkude poole üleskutsega suhtuda täie usaldusega ja anda täit toetust Vabariigi Presidendi asetäitjale sm. Joh. Varessele kõigis sammudes, mida ta peab tarvilikuks ette võtta Eesti riigi ja rahva üldiseks heaoluks.“

President Päts ütles seda 21. juulil 1940. aastal. Pätsi – Tõnissoni pooldajate EW aegne vastasseis jätkus nii Saksaa okupatsiooni aegse Ribbentropi – Uluotsa pakti alusel ja SD egiidi all loodud Rahvuskomitees kui ka paguluses.

Kui pagulastegelased (Uluotsa – Tiefert liin, aga ka Tõnissoni liin) üritasid II maailmasõja ajal maksta Rahvasteliidu liikmemaksu, siis Rahvasteliit seda vastu ei võtnud.

Kui püüti pääseda 1946. aastal toimunud Rahvasteliidu

likvideerimiskonverentsile, siis eestlasi sinna sisse ei lastud.

Rahvasteliit lähtus sellest, et Nõukogude Eesti astus ise Rahvasteliidust välja 1941. aasta 6. augustil, ja lähtus Johannes Varessele valitsuse järjepidevusest.

Rahvusvahelise õiguse järgi saab luua eksiilvalitsuse vaid sõja olukorras. Näiteks, nii loodi II maailmasõja ajal Prantsusmaa, Poola ja Tšehhoslovakkia eksiilvalitsused Londonis.

Eesti presidendi Konstantin Pätsi poolt ametisse nimetatud Johannes Varessele valitsus (andis presidendile vande 1940. aasta 21. juunil), mis oli tunnustatud nii Rahvasteliidu ja hiljem ka ÜRO poolt ning sellest lähtuti ka Teherani – Jalta konverentsidel, oli II maailmasõja ajal eksiilil Nõukogude tagalas Jaroslavlis, Eesti Laskurkorpuses sõdis ju liitlaste poole.

1953. aastal moodustati Norra ranniku lähedal neutraalvetes koguni kaks Eesti eksiilvalit-

sust, mis olid rahvusvahelise õiguse seisukohalt tühi ja mitte ükski riik neid ka ei tunnustanud ... sic!

Ühte neist juhtis peaminister presidendi ülesandeks August Rei (kes ise kutsus ka Vene laevastiku Eesti territoriaalvetesse Poola allveelaeva „Orzel“ jälitama) ja teist peaminister presidendi ülesandeks Alfred Maurer. Leedukate ja lätlaste poolt sarnaseid mõttetuid eksiilvalitsusi ei loodudki.

Eesti suursaadik USA-s ei esindanud Eesti riiki, vaid riigi ideed.

Peale USA varade ja Balti riikide võlgade kompenseerimist 1940. aasta 9. augusti lepingu alusel nimetas USA Balti riike vaid “teatud in-korporeeritud territooriumiteks”, mis on juriidiliselt ähmane mõiste ja rahuldab mõlemat suurriiki.

Eesti kuld jäi USA-le Eesti riigi- ja erasektori võla katteks ning Eestis olnud USA omandi kompensatsiooniks.

Kn

TALLINNA TV

17. - 23. oktoober

ESMASPÄEV, 24.10

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke*
09:30 Terve tervis*
10:00 Kultuurimeeter*
10:30 Mina, eurooplane, 3*
10:45 Tallinn, olen kuulus! *
12:30 Aleksei Turovski lood
13:00 Tyson
14:30 InfoTV
17:55 KAVA
18:00 Elu peeglis*
18:30 TeTeVeke: Vurr
18:50 TeTeVeke: multifilm
19:00 2011a. Paunveres*
19:30 Tartu uudised
20:00 Pealinnapilt
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Tallinlase tarbeks*
21:30 Jutud folgiklubis
22:00 November
23:20 KAVA
23:25 Tartu uudised*
23:55 Pealinnapilt*
00:25 TÄNA*
00:55 Jutud folgiklubis*
01:25 November
02:45 InfoTV

TEISIPÄEV, 25.10

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke: Vurr*
09:20 TeTeVeke: multifilm*
09:30 2011a. Paunveres*
10:00 Tartu uudised*
10:30 Pealinnapilt*
11:00 Tallinlase tarbeks*
11:30 Jutud folgiklubis*
12:00 TNTV
12:30 November
13:50 InfoTV
17:55 KAVA
18:00 Linna aed*
18:30 TeTeVeke: Vurr
18:40 Sini-valge lipu all*
19:10 Õigusnõu
19:30 Vaba mõtte klubi
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Helsinki - Tallinn
21:30 Spordisõbrad
22:00 Maarja Magdaleena
23:25 KAVA
23:30 Õigusnõu*
23:50 Vaba mõtte klubi*
00:50 TÄNA*
01:20 Helsinki - Tallinn*
01:50 Spordisõbrad*
02:20 Maarja Magdaleena *
03:45 InfoTV

KOLMAPÄEV, 26.10

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke: Vurr*
09:10 Õigusnõu*
09:30 Vaba mõtte klubi*
10:30 Helsinki - Tallinn*
11:00 Spordisõbrad*
11:30 Kutseharidus Tallinnas*
12:00 OTSE:
LV pressikonverents
Maarja Magdaleena *
13:55 InfoTV
17:55 KAVA
18:00 LV pressikonverents*
18:30 TeTeVeke: Vurr
18:50 TeTeVeke: multifilm
19:00 Pealinna Pead
Kultuurimeeter
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Estica. Tornide väljak
Elu peeglis
22:00 Alibi ja valed
23:30 KAVA
23:35 LV pressikonverents*
00:05 Pealinna Pead*
01:05 Kultuurimeeter*
TÄNA*
01:35 Estica. Tornide väljak*
02:05 Elu peeglis*
02:35 Alibi ja valed*
04:35 InfoTV

NELJAPÄEV, 27.10

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke: Vurr*
09:20 TeTeVeke: multifilm*
09:30 LV pressikonverents*
10:00 Pealinna Pead*
11:00 Kultuurimeeter*
11:30 Estica. Tornide väljak*
12:00 Elu peeglis*
12:30 Alibi ja valed*
14:00 InfoTV
17:55 KAVA
18:00 Pealinnapilt*
18:30 TeTeVeke: Vurr
18:50 TeTeVeke: multifilm
19:00 Spordisõbrad*
20:00 REC
KodanikuTV.
Südamele ära
TÄNA. Pealinna uudised
20:30 Hingelt tugevad
Linnaruum

22:00 Baader Meinhoff
Complex
00:25 KAVA
00:30 REC*
01:00 KodanikuTV. Südamele ära*
01:30 TÄNA*
02:00 Linnaruum*
02:30 Baader Meinhoff
Complex*
04:55 InfoTV

REEDE, 28.10

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke: Vurr*
09:20 TeTeVeke: multifilm*
09:30 REC*
10:00 KodanikuTV. Südamele ära*
10:30 Hingelt tugevad*
11:00 Linnaruum*
11:30 Baader Meinhoff
Complex *
13:55 InfoTV
KAVA
17:55 Helsinki - Tallinn*
18:00 TeTeVeke: Vurr
18:30 TeTeVeke: multifilm
Dokumentaalfilm.
Sõber või vaenlane? *
19:30 Ajaga sammu
20:00 Kultuurimeeter
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Tallinn, olen kuulus!
21:30 Kuldne mask 2010
22:00 Kuldne mask 2010
23:05 KAVA
23:10 Ajaga sammu*
23:40 Kultuurimeeter*
00:10 TÄNA*
00:40 Tallinn, olen kuulus! *
01:10 Kuldne mask 2010. *
01:40 Kuldne mask 2010
02:45 InfoTV

LAUPÄEV, 29.10

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke: Vurr*
09:30 Koos parima sõbraga
09:50 Ajaga sammu*
10:20 Kultuurimeeter*
10:50 Kas tohib?
REC*
11:20 Õigusnõu*
12:10 Tallinn, olen kuulus! *
12:40 Vaba mõtte klubi*
13:40 Kuldne mask 2010. *
14:10 Kuldne mask 2010 *
15:15 InfoTV
17:55 KAVA
18:00 TeTeVeke: Vurr *
18:20 TeTeVeke: multifilm
Estica. Tornide väljak*
19:00 Etnos
19:30 Maatriks
20:00 Jäljed
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:50 KodanikuTV.
Südamele ära*
Tallinn liigub
21:20 Koprojaja seiklused
21:50 Nevil Blumbergi
heategevus-
juubelkontsert
KAVA
00:40 Etnos*
00:45 Maatriks*
01:15 Jäljed*
01:45 TÄNA*
02:35 Koprojaja seiklused *
03:50 Nevil Blumbergi
heategevus-
juubelkontsert*
InfoTV

PÜHAPÄEV, 30.10

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke: Vurr*
09:20 TeTeVeke: multifilm*
09:30 Meistrite linn*
10:00 Kultuurimeeter*
10:30 Terve tervis
11:00 Linna aed
11:30 Tallinlase tarbeks
12:00 Suured helid
12:10 Suured helid
13:40 Maatriks*
14:10 Koprojaja seiklused *
15:25 InfoTV
16:40 KAVA
16:45 Korpallistuudio
17:00 OTSE: Korpall. BC
Tallinn, olen kuulus!
18:45 TÄNA. Pealinna uudised
Mina, eurooplane, 3 *
Terve tervis*
21:05 Tallinn liigub
22:05 Arn: Templirüütel
KAVA
00:15 Korpallistuudio*
00:35 Korpall. BC
02:20 Tallinn, olen kuulus! *
04:05 TÄNA*
04:35 InfoTV

Nädala juubilar REIN TOOMLA 60

„Oi kui palju on täna kontserdil kenasid noori neidusid... Minu noorusast!“

Sellist komplimenti armastas daamidele oma esinemistel ikka teha kadunud laulukuulus Artur Rinne. See tuli meelde, kui minuni jõudis teadmine, et 22. oktoobril saab 60-aastaseks Rein Toomla – hea kaaslane aspirantuuri- ja noore teadlase aja päevilt.

60!!! Uskumatu, aga nii see elu juba kord on.

Kuskil kolmkümmend viis aastat tagasi oli aeg, kus Nikita-aegne sula oli lõplikult kadumas ning Brežnevi-aegne pidulik paigalmarss täies hoos. Teaduslik mõte – eriti sotsiaal-teadustes – stagneerus kiiresti. Eestis oli teadusliku mõtte keskuseks tol ajal ilmselgelt Tartu Ülikool, kus otsiti ja vaieldi, püüti selgusele saada paljudes asjades. Ehk teisiti öeldes: otsiv Tartu vaim on elus olnud alati, olenemata parasjagu kehtinud riigikorrast, ja nii on see vähemalt siiani.

Sel ajal väljendus Tartu vaim küll eelkõige suures lugemuses – loeti teadusklassikat ja väga

paljuski teadustöö metoodoloogiat. Just see viimane võimaldas kümme aastat hiljem kiiresti ja efektiivselt asuda IME raames (kui mõni noorem inimene ei tea, millega tegu, siis olgu öeldud, et see on majandusprogramm *Ise-majandav Eesti*) hoopis teisesuunalistele ja -tasemeliste analüüsidele.

Aga Tartu vaim avaldus ka huvivälispoliitika vastu. Jälgiti sündmusi, loeti erialajakirju, esineti loengutega. Üheks omapäraseks vormiks ühiskondliku aktiivsuse realiseerimisel väljaspool rangelt formaalseid ja üha rangemini reguleeritavaid raame oli RSR – rahvusvaheliste suhete ring, kust käisid läbi pea kõik selle perioodi tudengid, kes olid siis ja/või hiljem on olnud ühiskondlikult teadlikud ja aktiivsed. Näiteks Toomas Alatalu, Siim Kallas jmt. Just välispoliitika ja RSR kaudu tuli sotsiaalteadustesse ka Rein Toomla, kes oli juba tudengina tunnustatud spetsialist rahvusvaheliste suhete valdkonnas ja populaarne ning nõutud lektor. Tagantjärele tundub lausa usku-

Foto: URMI REINDE

matuna tema poolt mõnel aastal peetud loengute arv, olid need siis ühingu „Teadus“ liinis või mujal. Reinu soovisid kuulata eriti noored – eks ta oli rohkem omasugune, nagu hea kambajõmm, mitte kui kaugel ja kõrgelt tulnud suurtarka ja elukaugelt juttu ajav boss...

Oma koha teaduses leidis Rein Toomla aga mitte välispoliitika valdkonnas, vaid just siseriiklike sotsioloogiliste uurimuste korraldajana. Tema tudengitega tehtud küsitlused erakondade populaarsuse kohta ja tulemustel baseeruvad prognoosid võimalikest valimistulemustest on tihti olnud täpsemad kui „kuulsate“ firmade käest tellitu. Viimastes lööb pahatihti välja tõsiasi, et kes maksab, see tellib ka muusika...

Mina ei ütleks, et Reinul puuduvad omad poliitilised vaated (mida ma kaugeltki kõiki ei jaga). Kuid üks asi on erakondlikud ja muud poliitilised eelistused, mis teinekord löövad välja mõnes poliitkommentaaris, teine asi aga on teadus, mis peab olema

kuiv ja kiretu. Väga lihtne on küsimustikke sõnastada nii, et vastus oleks just selline, mida küsituleja soovib. Kuid nii saadud tulemus pole teadus.

Rein Toomla uurimustes on suudetud sellest hoiduda, mistõttu nende vastu tunnevad huvi kõik erakonnad. Ei lähe mööda nädalatki, kui ta kusagil meedias sõna ei võtaks ja midagi meie poliitika järjekordsete suundade kohta ei arvaks või omapoolseid prognoose välja ei pakuks.

Ja lõpetuseks veelkord see, millest alustasin. No mitte kuidagi ei mahu pähe, et meie eluea esimene number on 6... Oleme ju ikka edasi need RSR-i poisid... Aga elame üle sellegi, nagu oleme elanud üle ka kõik muu!

Juubilarile parimat soovides

professor Olev Raju,
kolleeg Tartu Ülikoolist

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

AUSTRIA SAAL
Österreichischer Lesesaal

19.10.2011 kell 17

KIRJANDUSLIK KOHTUMINE
RAHVUSRAAMATUKOGU AUSTRIA SAALIS

Kirjandusfestivali „Austria loeb. Kohtumispaik raamatukogu“ raames

Dr. GÜNTHER STINGL

Autor loeb katkendeid romaani „Wie ein Held“, kogumikust „Ausgeliefert“ ja juubelivaljaandest „Eine hinreissende Geliebte: und andere Erzählungen“.

KUTSE INFOPÄEVALE

Keskerakonna omavalitsuskoogu korraldab reedel, 04. novembril 2011 kell 14.00 Taastusravikeskuse Viiking A korpuse IV korruse saalis (Sadama 15, Pärnu) infopäeva.

Päevakord:

14:00-14:05 **Avasõnad**
Kadri Simson, Keskerakonna fraktsiooni esimees

14:05-14:45 „Millist kasu toob Euroopa transpordipoliitika Pärnumaale?“
Vilja Savisaar-Toomast, Euroopa Parlamendi liige
(30 min. ettekanne + 10 min. arutelu ja küsimused)

14:45-15:25 „Muutuvad arusaamad kohalikust autonoomiast ja ressursidest“
Georg Sootla, Tallinna Ülikool, avaliku poliitika professor
(30 min. ettekanne + 10 min. arutelu ja küsimused)

15:25-16:00 „Omavalitsusliitude Koostöökoogu läbirääkimised riigiga“
Jüri Võigemast, Eesti Linnade Liidu tegevdirektor
(25 min. ettekanne + 10 min. arutelu ja küsimused)

Üritust modereerib Jüri Ratas

Jüri Ratas
Keskerakonna omavalitsuskoogu esimees

Palume osavõtust teatada hiljemalt 02. novembriks e-posti aadressile alla.poddubniak@riigikogu.ee

25. oktoobril õpetajad Toompeal

Teisipäeval, 25. oktoobril

Eesti Haridustöötajate Liidu korraldusel Toompeal, Riigikogu esisel platsil kell 12.00 miiting õpetajate palgavõitluse toetamiseks.

Osa võtavad liidu maakondade ja linnade a/ü liitude eestvedamisel koolide ja lasteasutuste õpetajate esindajad.

Ootame koosolekust osa võtma ametiliitude esindajaid, kes toetavad õpetajate õigustatud palgatõstmise nõudmisi.

Kohtumiseni!

Sven Rondik
EHL juhatuse esimees

Ester Tuiksoo, Heli Raevald ja Aadu Must Tartus!

Reedel, 21. oktoobril kl 18
Tartu Ülikooli raamatukogus (Struve 1, ruum 243)
Keskerakonna Tartu piirkonna koosolek.

Reedel, 28. oktoobril kl 15
arutleme haridusosakonna saalis (Raekoja plats 12) maaelu probleemidest Riigikogu liikme Ester Tuiksooga.

Laupäeval, 29. oktoobril kl 13
saame kokku KE büros (Ülikooli 12) kohvilauas. Külaskonks on naiskogu KENA president Heli Raevald.

Teisipäeval, 1. novembril kl 16
võtab Keskerakonna büros valijaid vastu Riigikogu liige professor Aadu Must.

Kõik on oodatud!